

Cerkveni

8. števil.

December.

GLASBENIK.

Letnik I.

1878.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

„Cerkveni glasbenik“ izhaja po enkrat na mesec in velja do konec leta 1878.
z muzikalno prilogo vred 1 gold. 50 kr., za ude Cecilijinega društva 1 gold.

Vredništvo in opraviništvo sta v Alojznici.

H koncu leta.

Z današnjim listom konča „Cerkveni glasbenik“ svoj prvi tečaj. Svest si je, da se je deržal načela „Cecilijinega društva“, čigar glasilo je on; da je delal za povzdigo in pospešek kat. cerkvene glasbe v smislu in duhu svete cerkve. Zato pa tudi upa, da je bila velika večina njegovih bralcev zadovoljna z njim, če tudi ni bilo vse vsim všeč, kar je prinesel. Vredništvo prosi čestite bralce, naj poterpijo z njim. Jasno je, da „Cerkveni glasbenik“ berž prvo leto ni mogel vstreči vsim zahtevanjem; nazori pri nas so še tako različni, okus nekaterih je tak, da bi moralo vredništvo kar nehati umetnji v cerkvi služiti, ako bi hotelo podajati tacega živeža, kakoršnega želijo. Takemu pričakovanju zadostiti, bilo je toraj nemogoče. Po drugi strani pa tudi ni pripuščal prostor, čas in okoliščine, tako obširno obravnavati vprašanja, ki smo si jih bili začetkom zastavili n. pr.: Kakošna mora biti cerkv. glasba? Kako moremo z njo cerkvi, umetnji in svetu najboljšo služiti? Kaj se mora toraj odstraniti in kaj želeti? — Očitalo se je „Cerkv. glasbeniku“ da je „prehud“. Na to še enkrat rečemo, da tú ne gre za subjektivne nazore vredništva ali čč. naročnikov, temuč za cerkvene postave, katere se prezirajo, — ne rečemo iz hudobnosti, ampak zato, ker so v resnici premalo znaue. Da se reforma cerkvene glasbe pri nas in drugod ne more čez noč zveršiti, to dobro vemo. A tudi dobro vemo, da je treba gg. duhovnikom in organistom neki ideal predočiti, kako bi moralo biti; vsi bi morali vedeti kaj in kje nam manjka in kako bi se dale napake naše cerkv. glasbe popraviti. Kazati edino resnično, pravo, plemenito in cerkvi pristojno, — to je bila in bode tudi prihodnje leto naloga našega lista.

Da je v takih okoliščinah našemu listu vsestranske pomoči po dopisovalcih in naročnikih potreba, tega še omenjati ni treba. Za to

prosimo vse, ki se zanimajo za namene „Cerkv. glasbenika“, naj ga podpirajo z dopisovanjem, naročevanjem in priporočevanjem. Ako bi kdo menil, da „Cerkv. glasbenik“ ni zanj, češ, ker bralec ni muzikalno izobražen, naj pomisli, da „Cerkv. glasbenik“ vpljiva sploh na oliko okusa, izbujo cerkvenega duha in obogatenje vednosti; tudi ga lahko podari kaki cerkvi ali kakemu organistu ako misli, da je njemu odveč.

Naročnina bode za prihodnje leto „Cerkv. glasbeniku“, ki bode kakor dozdej začetkom vsacega meseca izhajal, po 2 for. Udje Cecil. društva ga bodo dobivali za 1 for. 50 kr. — Da se je cena povišala za 50 kr., je ta uzrok, ker bode Glasbenik imel letos 12 številčk memo 8 letošnjega leta. Dobička nočemo imeti, a tudi škode ne terpeti. Pričakujemo mnogo naročnikov, ki naj blagovolijo naročnino poslati po poštnih nakaznicah vredništvu v Alojznico. *Vredništvo.*

V katerem jeziku se ima pri službi božji peti in kako?

(Govor č. g. A. Dolinar-ja pri letošnjem občnem zboru Cecilijinega društva.)

(Konec.)

Toda poleg liturgičnega latinskega petja ostane, kakor sem že imel priliko omeniti, prostora še dovolj za petje v domačem, tedaj pri nas slovenskem jeziku. Saj se sme peti v ljudskem jeziku pri vsaki tihí maši, bodisi v petek ali svetek, v delavnik ali nedeljo, pa tudi pri popoldanski službi božji, pri procesijah, šmarnicah in sploh vseh ljudskih pobožnostih, kjer petje ne sega neposredno v liturgijo, marveč je le izraz pobožnosti vernega ljudstva. Bode li potem še kak pameten in nepristransk človek, ki le količkaj pozna notranjo uredbo in duh sv. katoliške cerkve, pa tudi njene liturgične postave ter njihovo zaveznost, upal si, Cecilijinemu društvu, ki si je blagi namen postavilo, na podlagi sedaj obstoječih ter popolno veljavo imajočih liturgičnih določil propalo cerkveno glasbo preobnoviti in zboljšati, očitati — in tako očitanje in nesramno natolcevanje tudi javno po časopisih izrekati — da ono namerava milo materinščino iz cerkve pahniti, pa na njeno mesto ljudstvu nerazumljivo latinščino postaviti. Društvo sv. Cecilije ne zahteva in ne more zahtevati družega, kot kar sv. Cerkev sê svojimi liturgičnimi določbami zahteva; to pa ono zahteva, kakor tudi vsako enako društvo, naj se že osnuje, kjer koli hoče: na Nemškem ali Francoskem, v Avstriji ali kje drugodi. In ali se društvo Cecilijansko ni zavezalo tudi petje v domačem jeziku gojiti, in še posebej za ljudsko ali vsesplošno petje v cerkvi po moči skerbeti? Ali prinaša „Cerkv. glasbenik“, organ društveni, samo latinske in ne tudi slovenskih pesem? Toda namen Cecil. društva je preočitén, da bi le še kako besedico zoper taka in enaka neopravičena, da ne rečemo naravnost bedasta, natolcevanja izpregovoriti potreba bilo. —

Kako pa petju v domačem jeziku kviško pomagati? Treba nam je pred vsem cerkvene pesmarice, v katero bi se zbrale vse pesmi, ki se v

cerkvi peti smejo, in sicer z napevom in tekstom. Taka pesmarica pa mora imeti škofijsko poterjenje, kakor to cerkvene določbe izrečno zahtevajo in je po mnogih škofijah, zlasti švicarskih in nemških, že v navadi. Kajti le pomislimo, kaj se je dosihdob pri nas na korih po deželi in po mestih vse peti smelo, ker se ni ozir jemal na škofijsko poterjenje. Kake arije, kake besede! Pod kako ne vredno kje ukradeno ali k večjemu nekoliko prenarjeno melodijo so se podtaknile pogostoma čisto prazne, če ne celo na pol posvetne besede, in slovenski kori so bili zopet za eno skladbo (?) bogatejši. Ljudstvo — morda tudi ženijalni (?) skladatelj sam — se je takemu umotvoru nekoliko časa čudilo, dokler čez par mesecev, let se mi zdi preveč reči, takov umeteljni proizvod ni zibnil zopet v pozabo, kajti take siromašne skerpe so efemeridne stvari, mušice enega dneva. Temu ima v okom priti cerkvena pesmarica. — Pa kako priti do té? Jaz mislim, da brez posebne težave tako-le: Iz med precejšnjega števila pesem, ki so se na naših korih že več ali manj udomačile, naj se odberó vse tiste, ki so dobre ali saj porabljive, popravi naj se semtertje melodija, harmonizujejo naj se prav, pristavi se jim za manj izurjene organiste pred- in poigra, à tudi tekst se opili, popravi ali po potrebi tudi nov podtakne. K tem pesmam pridejo še priloge „Cerkv. glasbenika“, in pa sploh vse kompozicije dobrih cerkvenih skladateljev, ki pa bodo potrebovale vse škofijskega poterjenja. Naloga ta naj se izroči odboru Cecilijinega društva, ki bo to reč v roke vzelo, in si po potrebi še drugih sodelavcev poiskalo. Svetoval bi pa, da pesme, katere imajo kori po deželi in pozneje morda tudi ljudstvo sploh peti, naj bodo, kolikor mogoče, priproste in lahke, à gnljive in spodbudne, da se bodo ljudem berzo priljubile in prikupile. Kar vseobčno ali ljudsko petje zadeva, ki ima biti tudi vredno in dostojno, ne pa kako nespodobno vpitje in kričanje, treba bo ljudi petja učiti; ker se tu pri starih ljudéh dá le malo, da ne rečem, nič opraviti, treba bo začeti pri mladini, zlasti v šoli, da se ta nauči dobro vseh pesem, ki se imajo skupno v cerkvi peti. To je po mojem mnenji edina pot k toliko potrebni cerkveni pesmarici ter skupnemu ljudskemu petju. To je pa tudi edina pot, slovensko petje pri nas zboljšati ter mnogim razvadam in nepristojnostim vrata zapreti. Kar se tiče petja pri tihí maši, opomnil bi še posebej to, da se petje ima ozirati na dele sv. maše, in pesem tistega svetnika, ki se ravno ta dan praznuje, ali Matere Božje o Marijinih praznikih ali šmarnicah naj se poje ali pred ali po maši, ali pa vsaj po zavživanji, če ne kaže drugače. Celó mašo pa samó Marijiné ali druge pesme peti, ki se prav nič z daritvijo sv. maše ne vjemajo, ni prav, in verno ljudstvo bolj moti kot spodbuja.

Tako sem povedal, kar sem imel ozir cerkvenega petja in še zlasti jezika, v katerem se ima peti, na sercu. Naj pristavim h koncu le še nekatere besede.

Častiti udje društva sv. Cecilije! zanimajmo se čemdalje bolj za pravo cerkveno glasbo, za tako godbo in petje, ki v resnici sercé blaži in nas pri službi božji povzdiguje in spodbuja. Podučujmo v tem oziru čemdalje bolj sebe in druge, prebirajmo radi podučne knjige in spise, ki o tem govoré, čitajmo, pa tudi duševno vsak po svojej moči podpirajmo „Cerkveni glasbenik“, razširjajmo ga in z njim poduk o pravi cerkveni glasbi, kakor jo cerkev hoče in celo zaukazuje. Delajmo sè združenimi močmi, duhovni in neduhovni in

vspeh ne bo izostal. Borimo se za sveto reč, za povzdigo službe božje, blagoslov od zgoraj ne bode izostal, ako se le borimo prav in vztrajno. Glejmo sploh, da se napolnimo s tistim duhom, kateri je navdihoval sv. Terezijo, to morebiti najbolj razsvitljeno dušo 16. stoletja, ki je nekdanj rekla, da je pripravljena za vsak obred sv. cerkve svoje življenje dati, in izginili bodo vsi pomisljiki, vsi ugovori, ki se zdaj ozir obnove cerkvene glasbe še tako pogostoma slišijo, odrekli se bomo vsemu lastnemu okusu in mnenju in uklonili se radi določbam sv. cerkve, katera gledé na cerkveno glasbo edina ima merodajno ter odločilno besedo. Potem pa tudi ne bo veliko let preteklo, seveda let truda in dela, ko bode lepo in dostojno petje po lepih cerkvah mile naše domovine donela Trojedinemu v čast, razlegala se glasba, ki bo službo božjo — ne motila in kazila, temuč v resnici povzdigovala in serca našega vernega slovenskega ljudstva blažila in spodbujala. V to pomozi Bog in sv. Cecilija!

D o p i s i.

Iz Vojnika, 5. novembra. Usojam si slovenskim Cecilijancem na kmetih po Vašem listu neko nemško delce priporočiti, katero jim bode sedaj, ko ledino orjemo, prav dobro došlo. Vsi namreč, ki sveto liturgijo umejo, so gledé cerkvene glasbe negativno vsaj v tem jedini, da sedanja glasba ne zadostuje niti tirjatvam liturgije niti umetnji.

Vprašamo tedaj, kje dobiti knjig in skladeb, da bi se mi sami nazerli boljših idej in bi potem zamogli začeti v svojih cerkvah glasbo boljšati.

Prav praktična knjižica za to prvo potrebo je „Vereinskatalog“ nemškega društva sv. Cecilije.

Ta zapisnik izhaja v Ratisboni pri Pustetu kot priloga Wittovih „Fliegende Blätter“, šteje zdaj okolj 400 brojev, ter stane 1 gl. 50 kr. Pridjan ma je prav skrbno sestavljen „Alphabetisches- und Sachregister“.

Med temi 400 broji je mnogo knjig, katere v teoriji razpravljajo liturgično glasbo, še več pa skladeb za cerkvene potrebe. Maš, motetov, requiem, kompozicij za orglje, najdeš tu na izbiro.

Ta katalog ima dvojno prednost:

- Sprejemajo se vanj le takošna cerkveno glasbo zadevajoča dela, ktera opazujejo liturgične postave.
- Vsaka številka tega kataloga nosi seboj mirno pa jako jedernato kritiko, izdelano od móž, ki stojijo s svojim imenom za resnično, nepristransko recenzijo.

Kdor si torej kako delo po navodu tega „Vereinskatalog-a“ omisli, vé že a priori, da ni kaj krivega kupil; k temu še smem nádo izreči, da utegne ta katalog kakor meni, tako tudi drugim gospodom oči odpreti, da sprevidijo, v kako groznem blatu tiči naša moderna cerkvena glasba.

Iz Zatičine na Dolenjskem. Lepi izgledi, ktere so nam nekatere fare na Kranjskem gledé gojenja prave cerkvene glasbe dajale, niso bili brez sadu. Tako se je zgodilo, da se v stari lepi meniški cerkvi, kjer so pred sto in sto leti menihi cistercijanci, kakor po vsih samostanih, tako tudi v tem, pravo cerkveno petje gojili, ter v veličastnem koralu Bogu čast in hvalo prepevali, sedaj po — dolgi dolgi pavzi — peti začenja v smislu katoliške cerkve. Da pa razvidiš, dragi bralec, koliko truda in bojev zoper popačeni okus nas je prestrojenje cerkvene glasbe v Zatičini stalo, hočem ti ob kratkem popisati cerkveno petje, koje je bilo poprej v Zatičini in kakšno je še sedaj v okolici. —

Ako greš v V. g., bodeš slišal dobro izurjene pevke peti, a kaj? Marijine pesmi v obliki laških arij, maše in sicer slovesne, kojih tekst je le ponavljanje „Kyrie-a“ ali „gloria

in excelsis Deo, et in terra pax hominibus, qui tollis peccata mundi miserere, in gloria dei patris. Amen. To so ti momenti glori-je; ravno tako je pri „Credo“. Vse to se ti verši z velikim krikom in vriskom in konča z finalom, kakor v kaki operi. *) Na Kr. ti gosp. „šolmašter“ na splošno zahtevanje za „introitus“ popotnico zaigra, ravno tako po končani maši. To je stanje cerkvene glasbe tudi na družih bližnjih farah, razun Šentvidske, kjer je tako prestopanje cerkvenih postav gledé glasbe energično zabranil gosp. župnik Kulavic, ki je, kakor za vse lepo, tako tudi za pravo cerkveno petje vnet, ter gosp. kapl. Podboj, ki je sam skušal vpeljati cecilijansko petje. Bog daj in sv. Cecilija, da bi se mu to posrečilo, ter da bi bila šentvidska fara, kakor največja in za vse merodajna, tudi za cerkveno petje središče našega okraja. Tako je bilo poprej tudi v Zatičini. Ko si pa ti, predragi Glasbenik, vspehe cecilijanske ideje nam v spodbujo oznanjevati pričel, smo mi sklenili po svoji moči razširjenje prave cerkvene glasbe pospeševati, ter smo vpeljali cecilijansko petje. Do sedaj smo sicer malo storili, a začetek je storjen in upajmo, da bomo zmeraj bolj napredovali. Naš kor je sestavljen iz 8 gospodov, včasih pojejo tudi 4 gospodičine, katerim se ta glasba prav dopade in ki so vnete za našo reč. Peli pa smo do sedaj:

Ob navadnih nedeljah slovenske pesmi: Pred Bogom, sv. Rešnj. Telesa in Matere Božje po Foersterju, Cveku, Gerbicu, Miklosiču, Nedvedu.

Pri slovesni sv. maši pojemo latinsko s popolnim tekstom in sicer: Koralno mašo „de Martyribus“, Jos. Seiler; Missa „Tota pulchra es Maria“, Molitor: Ofertorije in graduale; Witt: Ave Maria, dvospev (ad op. 15); Carl Greith: Serce Jezusovo (v Glasbeniku št. 7 je prestavljena ta izverstna pesem pod imenom „detetu Jezusu“); Rampis: Alma redemptoris mater; Witt: Perfice; Viadana: Exaudi; Carl Greith: Ave maris stella; Nedved: Bone deus in Benedic anima mea; Leitner: Regina coeli; Foerster (harmonizoval): Pangué lingua.

Requiem: M. Haller: Requiem ad quatuor voces cum quatuor trombonis ad libitum. Tantum ergo pojemo po Foersterju, Nedvedu včasih tudi po Schmidu.

Konečno omenim, da se imamo velicega vspeha veseliti, namreč, da se cecilijansko petje ljudstvu dopada. Gosp. župniku pa moram vso hvalo izreči, da nas v našem početju tako podpira, isto gosp. učitelju Kovaču, kateri je ves vnet za pravo cerkveno glasbo in se trudi, jo v Zatičini za vselej vpeljati.

H.

Iz Dunaja, 15. avgusta. (Konec). 5) Priporočiti je branje v taktu in spevanje posameznih izrekov, n. pr. Člo-ve-k se le-hko zde-rži, če le ho-če, vsi-h reči. Bo-g je lju-be-ze-n, i. t. d. S tem je dovolj opraviti pri mladih pevčkah pol leta. Bolj odrašeni naj poleg teh vaj pridno solmizirajo, t. j. mesto čerk e, d, e, i. t. d. naj pojó glase sè zlogi: ut, re, mi, fa, sol, la, si, do.

6) Popolnem napéno je, koj celo skalo učiti; le polagoma naj se napreduje do kvinte, sekste, potem pa tudi od prime niže.

Težavna septima naj se odloži za slednjo in sicer le v zvezi z oktavo. Nespametno je, od začetka pesmi peti, ki segajo do oktave, morebiti celo do decime. Tako ravnanje je malo rečeno: norčevno ter je ruina glasov. S tremi glasovi (primo, secundo in terco) dá se že osnovati veliko pesmi, kolikanj več z glasovi do sekste.

7) Koristno je, intervale s konca (recimo v prvem razredu ljudske šole) zaznamovati le s številkami, v višjem razredu z notami in številkami, pozneje brez številk. N. pr. 11 22 | 1-|. 12 32 | 1-|. 11 | 22 33 33 22 11 | i. t. d. — Potem še le, ko so si otroci na ta način glasove olepšali in intervale zadeti naučili, po tem elementarnem poduku še le se začne prava teorija petja.

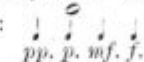
8) Razlaga takta, vezanje glasov, pika, akcentuiranje not, kakor v $\frac{1}{4}$ taktu: 1 2 3 4. Perva ima največji povdarek, tretja manjega, druga in četrta stí brez povdarka.

*) Ravno v V. g. bi bilo kaj lahko mogoče prestrojiti cerkveno glasbo, kajti gospod organist je zmožen mož in ima tudi izurjene pevke.

Ali pa 1 2 3; 1 2 3 4 5 6. Zdaj intervali nad oktavo: nona, decima, dalje ne. Slednjič sinkope . Nota pred sinkopo mora biti bolj tiha in kratka, ta pak vdobi povdarek. Triole.

9) Kadar je to že v malem perstu (čez par let), pridejo na versto tonovi načini (Tonarten), najprej „Dur“, potem „Moll“, zraven pa vselej trizvok v različnih legah (Dreiklang in allen Lagen).

10) Kromatična skala, a ne cela, ampak n. pr. e, cis, d, d, cis, c (d, dis, e, e, dis, d) i. t. d.

11) Vmes se vedno ozir jemlje na pp., p., mf., in f. Vsak glas se ima bolj piano začeti in potem še le forsirati. Taka vaja bi bila: .

12) Vsak pevec se mora navaditi tudi falzeta (Kopfstimme), in take vaje naj se prično z visocimi glasi, v tenoru f, e, v basu e, b, ter je posebno paziti, da se preveč očitno ne godi prehod iz falzeta v navadni glas. N. pr.

. Ta in enake vaje so neizrečeno važne.

13) Slednjič pridejo dvoglasne vaje, kar je s konca silno težavno, zlasti če je metoda nespametna. V prvo naj poje drugi glas polovico skale, prvi glas naprej; ali pa naj alt poje en sam glas, recimo e, sopran pa naj prepoje celo skalo. V drugo naj menjata. Kánoni so tudi pripravni pevce navoditi k večglasnemu petju.

14) Čveteroglasno naj se v šoli nikdar ne poje, zlasti v možkem zboru ne. Brez premisleka se sme terditi, da kder se redno v možkem zboru poje, gotovo počí v kratkem času glas prvim tenoristom in drugim basistom *), kajti stav čveteroglasnih skladb ni primeren naravi imenovanih glasov. Triglasne skladbe so bolj diskretne gledé pevske zmožnosti. Druga je, se vé, z mešaním zborom, kjer se zamore vsak glas v polnem svojem obsegu gibati. „Proč tedaj na gimnazijah s čveteroglasnimi možkimi zbori, ki se smejo po pravici imenovati zbori za uničenje glasov“. Metodíko hočemo, solmizacijo, z eno besedo teorijo, za razne okoliščine in za razveseljavanje pa mešane zборе in k večjemu triglasne možke. S tem pa ni rečeno, da je že smerten greh, ako se le en čveteroglasni spev poje, ampak redni čveteroglasni zbori naj se vsaj na gimnazijah odpravijo; sicer „videant consules“, kam nas je napačno ravnanje dovedlo in nas še bo.

To so glavna načela, katera je pred nami razvil gosp. prof. Böhm gledé podučevanja v petji. Solisti se vé, imajo še kaj več pomniti.

O nauku v harmoniji imam le toliko povedati, da je prof. Titl bolj kazal, kako je v harmoniji podučevati, da je pri učencih več uspeha. Obravnaval je trizvok in septimni akord po njunih legah in naravnem napredovanji. Slednje uro je govoril o kontrapunktu in o fugi. Poduk je pojasnoval z obilnimi in prav izverstnimi izgledi. Bil je mož včasih prav dovtipen. Enkrat ko je le trebalo zopet izgledov, da je stvar jasna postala, opravičeval se je pred nami, rekoč: „Ne zamerite gospodje, da vam toliko izgledov narekujem in vas trudim. Zdi se mi to neobhodno potrebno; saj kako bi človek, če ga v vodo vržemo, plavati znal, bodi si, da si je vso teorijo plavanja priučil, pa le na suhem. Le po obilnih praktičnih izgledih zamoremo harmonije priučiti se“.

Gosp. prof. Dont je razkladal stav perstov na goslih, zlasti prvega persta; kajti če je ta dobro postavljen, padajo sigurno tudi drugi. Priporočal nam je svoje delo: „Beiträge zum praktischen Violinunterricht“, katero sem pregledal. Ni šola sama na sebi, ampak le pomoček in navod bolj za učitelje. Kdor se hoče temeljito izuriti v goslanji, naj tega dela ne prezré.

Dr. Hausleithner nam je na drobno razkladal stav orgelj: Mehove, kanale, sapnico, mehaniko in piščali. Razlaganje je bilo res temeljito, pojasnovano večkrat z matematičnimi

*) Žalibog, le preveč zgledov je, ki nam resnico tega izreka poterdijo. Pis.

dokazi. In ker so orglje stale v dvorani, dalo se je tudi v istini viditi, kar nam doma dozdaj ni mogoče, n. pr. sapnico na stožke (Kegelwindlade). Vsak popoldan pa nas je gosp. profesor, ki je res mojster v orgljanji, praktično vadi v njem. Posebno pozornost je obračal na pedal. Na pedalu pravilno igrati zna jih prav malo. Pripravnih pedalov izdelavati (vsaj po Slovenskem) še manj. Zastonj so toraj pravila, katerih spolnovati nikakor ni mogoče. Glavna stvar pri igranju na orgljah sploh je vezanje glasov; v tem je tudi razloček od igranja na glasoviru. Toda če se veže v manualu, mora se vezati tudi v pedalu. Kako pa boš vezal, ako imaš pedal, do katerega zamoreš le s persti (Fusspitze), kratek, da druge noge podstaviti ne moreš? Tú ni govora o vezanju glasov, tú se le suje. Zatoraj ni čuda, da me je doma že večkrat kdo vprašal, doklej naj se pritiska z levo nogo in odklej z desno, in da se mu je napačno zdelo z levo ali desno prestopiti to mejo. Vendar dotični vprašalec ni povsem zakrivil svoje nevednosti. Izgovarjati pa se ne more orgljar (Orgelbauer), ki ima vedeti in staviti pogoj dobrega, vezanega orgljanja, kojega pa s tacimi „štucji“ nikdar pospešil ne bo. Po Kranjskem se nahaja večjidel le prenevodni pedal. Gosp. Goršič dela kakor sploh, tudi v tej zadevi častno izjemo. Zúpan-ovih orgelj še nisem vidil. Žal mi je v dvojni zadevi. — Križ je pa tudi, ako neveden organist dober plan prečertati hoče, češ, pedal naj bo skrajšan, navajen sem ga; sreča, da orgljar v tem resničnem slučaju ni poslušal organista, kateri se je pozneje sam prepričal praktične strani pravilnega pedala. Pa kam sem zašel? — Dr. Hausleithner je tedaj priporočal vdeležencem, naj delajo na to, kjer popolnega pedala ni, da se napravi, saj ne stane toliko. In ako je tudi le dvanajst glasov v basu, vse eno naj se napravi vsaj 24 pedalnih tast zaradi zložnosti in pravilnosti igranja. Vsak pa naj se potem prizadeva, da igra vezano, postavim C-dur skalo, menjaje levo nogo z desno; ali kromatično skalo z uporabo pete in perstov. — Sicer priporoča gosp. profesor igranje preludij po notah, mesto dolgočasnega tapanja po akordih, brez glave, brez nog.

Gosp. Schwarz, ki bi bil imel predavati v igranju na glasoviru, žalibog ni prišel; mesto njega je neutrudljivi gosp. Böhm še o tej stroki nekoliko govoril. — K sklepu naj priobčim tale „dictionar“, katerega nam je narekaval prof. Böhm, da nas podpira v presojevanji raznih skladateljev. *) V njem so le imena tacih, čigar dela so zelo razširjena.

1. Aiblinger. Dobro blago, včasih izvrstno. Pisal je vokalno in za orkester.
2. Beethoven. Dve maši v C in D. Niste liturgični, vendar visoke glasbene vrednosti. Kyrie in Agnus čudovito lepa.
3. Benz. Lahka, a dobra glasba.
4. Birkler. Dobra volja in resnoba v skladbah.
5. Broer. Dobro.
6. Brosig. Svitla zvezda v cerkveni glasbi. Malo preveč kromatike.
7. Cherubini. Ena maša in dva Requiem-a. Ni liturgičen, glasba pak semtertje nad Mozartom.
8. Kommer, skladal vokalno. Nič posebnega.
9. Černogorski, ravno tako. Na Češkem bolj znan.
10. Drobisch. Protestant. Srednja reč, za rabo.
11. Eberlin. Močno znan po Solnograškem in Štajarskem, toda le po rokopisih.
12. Ett. Povsod priporočati.
13. Eibler. Šumeča skladba a ne v cerkvenem duhu.
14. Führer. V vseh skladbah se najdejo senčnate strani. Za izbrati.
15. Gänzbacher. Imeniten Requiem od njega. Sicer je on zastopnik tako imenovane gosposke cerkvene glasbe (Noble Kirchenmusik).
16. Gluck. Pisal samo dva komada, žalibog da ne več. Krasno.
17. Greith. On je prvi vpeljal novo figuracijo v orkester. Prav dobro.

*) Kjer ni nič kritike, razumeti je, da ni kaj posebnega, vendar ne popolnem prezreti.

18. Grell. —
19. Haberl. Znan po knjžici o koralu, sicer bolj kapelnik nego skladatelj.
20. Habert. Teoretikar, liturgičen.
21. Händel. Dve maši protiliturgični. Kori iz njegovih oratorijev izvrstni za mešane zборе na gimnazijah.
22. Hanisch. Priporočati so spevi za procesijo sv. Telesa. Vokalna glasba.
23. Haydn Jožef in Miha. Glasba teh dveh naj bi polagoma iz cerkve izginila.
- Stav je, se vé lep in prezoren.
24. Herbeck. Dve maši. Struktura izvrstna, ne prav po liturgiji.
25. Horak. Večidel priporočati.
26. Heller. Kempsterjev učenik. Dobra vokalna glasba.
27. Kempster. Preveč meden v skladbah. Priporočati je „Missa Angelica“ v C.
28. Kirms. Prav lepe reči.
29. Kleinbernhard. Velika maša v D-dur. Njegovi moteti dobri za gimnazije.
30. Lachner Fr. }
31. Lindpaitner } proti liturgiji.
32. Mendelssohn. Vzvišeno. Samospevi niso njegovo delo.
33. Mozart. Prav umetno. Maši v D- in F-dur. Credo poslednje je pravi zgled.
- Sicer ne po vsem liturgičen.
34. Mettenleiter. Trije bratje. Maše so malo suhe, vendar po vsem cerkvenega duha.
35. Nagilla. Ni dober.
36. Naumann. Zložil veliko maš. Nekatere so prav posvetne (zopfig).
37. Oberhoffer. Prav dobro blago.
38. Praindl. Dobra kontrapunktika.
39. Preier. —
40. Rampis. Za pričetek vredne cerkvene glasbe prav dober.
41. Reisiger. Ni cerkven slog.
42. Rieder. Za izbirati „cum grano salis“.
43. Röder. —
44. Stunz. Vokalna skladba. Tako — .
45. Salieri. Domá v dunajski dvorni kapeli, s tem je dovolj rečeno.
46. Schnabel. Dober.
47. Schneider. Izvrsten oratorij.
48. Schremms. Ima poleg Proske-a največje zasluge za povzdigo cerkvene glasbe.
49. Schubert. Ni cerkven.
50. Schweitzer. Njegov Requiem imeniten. Cecilijanec.
51. Seifrid. Meden, necerkven.
52. Spohr. Ravno tako.
53. Schaller. Prav v cerkvenem duhu.
54. Tomažek. Mojster v kontrapunktu.
55. Veith. Skladbe nimajo cerkvenega značaja.
56. Vogler. —
57. Weber. Glasba na sebi dobra.
58. Weigel. Prav plitev.
59. Winkler. Več maš. Nima posebnih zmožnosti.
60. Witt. Slavnoznan. Škoda besede.
61. Zangl. Kar se je spreobrnil, prav dober.

Razun teh so vredni, da se omenijo:

62. Mayerl. Prav dober dvoglasen „Stabat Mater“.
63. Schenk. Dva Requiem-a, dobra.
64. Schöpf. —
65. Singer. —

Toliko sem si v naglici zabilježil. Nekaj malega sem jih izpustil, ki pa niso posebnega pomena. Tudi moram opomniti, da to niso vsi novejši skladatelji, ampak le bolj tisti, ki so po severnih provincijah razširjeni, pa tudi pri nas.

S tem sem na koncu svojega opisa. Kar sem ravno doživel, spisal sem v naglici, misleč, da boše čitatelje cenjenega Glasbenika zanimalo. Preden sem o tem dunajskem kurzu kaj slutil, predlagal sem pri prvem občnem zboru naše cecilijanske družbe, naj bi se v Ljubljani o počitnicah osnovali kurzi za učitelje in organiste, ki so blage volje vdeležiti se jih, kar se je tudi sprejelo. Danes pak sem djansko prepričan koristi takega kurza. Občni zbori in kurzi bodo poleg šole neizmerno pripomogli k povzdigi cerkvene glasbe. — Na srečno svitanje! H. S.

Iz ? Velika, izvanredna cerkvena slovesnost se je veršila nekje na Slovenskem. Povabljen je bilo in prišlo je veliko domačega in ptujega ljudstva . . . Tudi jaz sem šel — radovednost past. Pa saj vsak človek kaj posebnega, nenavadnega rad vidi in sliši. In da bi kaj ne zamudil, sem bil dost zgodaj na svojem kraju. Kako je bilo vse nakinčano, kako z mlaji vse natakajeno, kako veličastno in velikansko so zastave visoko po zraku se vile, in zakaj? in kako? se je vsa ta slovesnost veršila, je bilo ali še bo popisano v drugih listih.

Vse to je tudi mene jako zanimalo in me razveseljevalo; pa nevsečnež, ki sem, vendar nisem bil zadovoljen. Ja, celo nekako čmern sem postal, akoravno sem vidil veliko veselih in jako zadovoljnih obrazov. To je že križ, da nikoli vsim vstreženo ni. In kaj je bilo, da mi je veselje res grenilo? — Od mladega že rad ktero zakrožim, in med pevce se rad štlum, če tudi nimam posebno izbrušenih ušes. Ker se pa pri velicih slovesnostih navadno tudi kaj posebnega, ali saj novega zapoje, sem, seveda, tudi jaz svoje ušesa natezal, da bi ne le oči, ampak tudi ušesa kaj dobile.

Na vse zgodaj se podam v cerkev, da bi kaj ne zamudil. Ko se služba Božja prične, prime tudi orgljar za orglje, da pokaže, kaj misli o slovesnosti. Kajti, to je prav gotova (in kdor je le toliko muzikaličen, kot se jaz štejem, mi bo to resnico poterdil) da orgljar, če hoče biti orgljar, bo svoje serčne čutila pišalam opihati želel. Vem iz svoje mladosti, da smo pevci precej zapazili, ali je orgljar vesel ali čmern, kakor hitro je le prvi preludium napravil. Ko jaz tako svoje ušesa omanem in nategujem pri pristopu in orgljar začne, me takoj neka nevolja prešine. — Vse je slovesno, vse veličastno, vse velikansko, vse resnobno; nesrečni bradač pa začne svoj $\frac{3}{4}$ -takt, kakor na štajerskem balu. Da bi ga bes po perstih počil! — Kakošno nasprotje!! Slovesnost, če tudi vesela, je bila resnobna, vsa cerkvena; muzika pa za ples! Za Boga! Kako se to vjema?! Grizel sem si žnablje in pihal, kakor da me vročina napada; pa tolažil sem se in težko pričakoval pesem. Peli so — kako bi rekel? — pretergano mašo; ali saj peli so. Glasovi niso napčni, ušesa dobre, saj „Prima dona“, pravijo, vsako vižo si zapomni, da jo le dvakrat sliši. Kakor pa jenjajo peti, ponavlja orgljar svoj $\frac{3}{4}$ -takt. In kaj meniš, kdaj je bilo tega konec? — V mojo jezo konec sv. opravila. Taka slovesnost, pa tako norčavo fidlanje! Če se to strinja, potem naj namesto zlata kresnice topijo. Zares sem težko čakal konca. Da na zadnje brez „marša“ ni bilo, to se lahko sodi.

Kako mora taka plesna muzika ljudi k pobožnosti napeljevati, to naj razloži on, ki to godljo v cerkvi terpi; moj um je preslab za to. K službi Božji se zbiramo kristjani, da bi nekoliko otesli posvetnega, pozemeljskega duha in v duhu zbrani združeno svojega Boga častili in molili, in vsi cerkveni obredi — in petje je zvišana molitev in jaz ga prištevam k cerkvenim obredom — morajo človeka napeljevati in spodbudevati, da bi njegov duh se povzdignil iz te solzne doline proti nebeški višini in bi s svetimi duhovi združen svojemu Bogu božje česenje skazoval. Da bi pa tako posvetno godlanje človeškega duha, že tako k posvetnosti in mescnosti nagnjenega, k pobožnemu česenju Vsegamogočnega povzdigniti zamoglo, tega mende vendar nobena živa duša ne verjame.

Po prvi službi Božji se po naključni snidem z orgljarjem, (kje? nočem povedati). Po nekterih ovinkih mu omenim koralno petje. Da te vse plentaj! to sem jo zadel!

Kako je svoj obraz spremenil in se je prav možko (po njegovi misli) odrezal: „Man muss sich halten nach Ansicht der Obern“. — Na taki imeniten odgovor, seveda, bi bila vsa moja zgovornost zastoj. Zato ga nisem hotel več dražiti, akoravno vem, da je zmožen in toliko v muziki izurjen, da bi lahko vredel prav čedno petje v cerkvenem duhu.

Te „stenerši“ pri prvi službi Božji so me tako podkurili, da so tudi moje pête že skorej začele skakati, da bi jo bil znal urno popihal naprej, ali prav za prav, nazaj, od koder sem prišel. Ali radovednost je huda strast. Mislil sem si, saj ob 10. bo kaj boljega. Neštevilno veliko ljudstva je skupaj privrelo, in seveda, jaz sem zopet svoje ušesa nategnil. Vstopil sem se v kraj, da sem lahko vse slišal. — Preludium, kakor zjutraj. Tantum ergo, prav fina roba za — teater. Zdaj pa latinska maša. No, zdaj bo kaj za moje kosmate ušesa. Kdo je to mašo zložil, tega ne vem; pa mislim, da tudi orgljar tega ne ve; če je ni morebiti celo on sam skoval. Kolikokrat so ponovili „kirje lajzon“ si nisem mogel zapomniti, ker nisem mogel razločiti, ali pejejo „kriste“ ali „kirie“; sam „lajzon“ sem prevečkrat slišal. Pa, saj na tem ni nič ležeče, da je kaj na skok. — „Gloria“ je bila dolga, pa malo besedi. Posebno „Amen“ so tolikrat ponovili, da je celebrant s prav obilno azistenco večkrat se priklonil, ter nadaljevati hotel. „Credo“ je imela imeniten „incarnatus“, seveda solo, pa dolg konec, na ples. Če je to kaj pobožnega, kaj spodbudljivega, bi morebiti kaki ciganski butelj vedel. „Benedictus“ se je mende devetkrat ponovil, in je bil dalje kakor vsaka koralna „Credo“. Pri „agnus Dei“ so peli staro, prav čedno Riharjevo pesem od praznika, katero so že tudi zjutraj peli. Ta pesem je bila edino, pa tudi vse, kar ni bilo pohujšljivega in nespodobnega. Pri darovanji po službi Božji mora tako biti „marš“.

Po končani službi Božji, kakor sem za gotovo zvedel, se je nekdo prederznil gosp. „Obern“ v misel vzeti, da bi bilo pač lepši koralno petje, kakor tako fidlanje na skok, ki za cerkev nikakor ni spodobno. Ali gosp. „Obern“ pravi: „To je za naše ljudstvo — to ljudem dopade — pojte se solit z vašim dolgočasnim koralom, kdo bo čakal, da bi celo „Credo“ speli? — ne gonite nas nazaj v katakombe!“ —

Ko to zvem, me zgrabi res neka jeza. To so uzroki, da je tako nespodobno petje, ki je zgolj posvetnega duha — za plešiše, pa nikakor ne za svetišče. Je-li namen službe Božje ta, da se ljudstvo razveseljuje? mar ne, da se v duhu resnobno zbere, kar zahteva svetost in veličastje Božje. Ali nas zvonovi kličejo v gledišče — v plešiše ali ne v svetišče? Mar naj, zlasti mladost v cerkvi poskakuje, ali naj se do kolien ponižuje?

„To je za naše ljudstvo“. Mar naše ljudstvo ni spretno za viši namene? Mar se mora valjati le v posvetni mlakuži, ki mu draži mesena čutila in mu duha moriti mora? — Mar pride ljudstvo v cerkev, da bi plesalo? Zgodilo se je, bi lahko čas in kraj povedal, ko je orgljar po litanijah spustil svoje trobente in $\frac{3}{4}$ -takt trobental, da sta pod korom dva mlada se sprejela in zaplesala. Vidil sem večkrat, kako je tako — bi skoraj rekel satansko fidlanje, mladosti peté vzdigovalo in iz oči je nečisto bliskalo. — Videant consules! — „To ljudem dopade“. Toraj se bojite, da bi z resnobnim petjem ljudem se ne prikupili, da bi vas radi ne imeli. Ko bi ljudem dopadel, bi ne bil Kristusov služabnik, je rekel nekdo, ki je že mogel tudi pevec biti, ko nas večkrat opominja, da pojmo in Boga častimo v pesmih in psalmih. Kdor ima kaj cerkvenega duha in je le enkrat slišal resnobno, koralno petje (ne vpitje), bo mogel poterditi, da je zares cerkvi spodobno, k pobožnosti spodbudljivo; pa bo tudi vedel, da kar je resnično čednega, bo tudi ljudem dopadlo. Vsim pa Bog ne vstreže. Ko je neki slavno znani gospod župnik odpravil iz cerkve nepotrebne altarje, ki so bili po vsih stebrih, menda celo na koru potaknjeni, tudi vsim ni vstregel; ko je bila pa lepa cerkev v cerkvenem duhu osnažena, dopade zdaj vsacemu poštenemu človeku.

Pravite, da je koralno petje „predolgo“. Večidel vse latinske maše, ki nimajo prav nič cerkvenega duha, in so le teatralične fantazije in posvetno zvijanje, so dalje, kot je koralna maša. To je kazal tolikrat ponovljeni „benedictus“.

„Ne gonite nas nazaj v katakombe“. To je strah pred mračnostjo. Da bi s koralnim petjem se ne pogreznil v podzemeljske jame, tega se nekteri strašno bojé. Naj

povem tu malo „historijo“. V bukvah „Roma“, ktere je spisal ravno kar o. Alb. Kuhn, se vidi tudi podoba iz katakomb. Ta podoba je po mislih učenih preiskovalcev starodavnih starij iz drugega stoletja (161—180). Ženska podoba je oblečena v halo; po celi hali je čez vrat noter do tal viditi precej širok trak, kakor oska štola. Ta podoba pomeni cerkev. Po čemu to omenjam? Te dni sem videl pošteno grajsinsko gospodično, ki je bila prav tako oblečena. Pravijo, da je to nova moda. Jaz pravim, to je iz katakomb vzeto. — Glejte no! še celo nežno ženstvo gre v katacombe in se obleče po modi iz katakomb prvih časov. Marsikdo se pa boji besede „katakomba“, da ga po herbtu spreleti; pa ne ve, da cerkvi po svoje pravilno petje ni treba hoditi v pozemeljske jame, ampak cerkev ima sveto dolžnost, da izpodi iz sebe gerdo pozemeljsko ptujko, ki se je zvito priklatlila še le zadnje čase v svetišče. — Naj bi kdo temeljito spregovoril: Zakaj se pri službi Božji poje? in po čemu so orglje v cerkvi?

Naše priloge.

Kjer nimajo za Božič latinskih motetov, tam naj podstavijo pesmi št. 21. sledeče besede: Pervič „soli“:

Quem vidistis, pastores, pastores, dicite, annuntiate nobis, annuntiate nobis, in terris quis apparuit, in terris quis apparuit, apparuit. — Drugič „tutti“:

Natum vidimus et choros, choros angelorum, collaudantes, collaudantes, collaudantes Dominum. Alleluja, alleluja, choros angelorum vidimus, collaudantes Dominum. Alleluja. (Za dva zloga pod potezo naj se polovna nota z 2 četertinkama zamenja in za nekatere zloge naj se narobe 2 ali 3 note s potezo zvežejo, kakor nadpisane številke kažejo).

Št. 22. je stara božična pesem skoz in skoz slovanskega značaja. Slišal jo je ranjki Blaž Potočnik na Dolenjskem, ko je še tam kaplan bil, od stare žene; čul jo je tudi na Gorenjskem in dopadla mu je toliko, da je ni mogel pozabiti. Leto pred svojo smertjo zapisal je iz spomina melodijo ter jo izročil ljubljanskemu gospodu, ki se zanima za vse dobro in lepo. Od tega jo je dobil gosp. Foerster in jo postavil 4glasno; mons. L. Jeran pa je popravil stari, nepravilni tekst. — Koliko enacih zlatih zern utegne še med narodom biti! Treba toraj skerbeti, da se ne zgubé. Zato pa tudi prav uljudno prosimo gg. duhovnike in organiste, naj nabirajo starih napevov in naj je pošljejo nam, da se porabijo. Nihče naj ne misli: To je staro in malovredno. To ni res. Naši pradedi so živeli v časih, v katerih cerkv. glasba še ni bila tako pokvarjena, kakor danes; imeli so boljši okus, kakor naš vek in za božje reči rahlejšé čuteče serce, kakor sedanji svet.

Toraj prosimo še enkrat: Poberite drobtine, da ne poginejo!

Št. 23. Triglasna skladba; tenor je gosp. vrednik naših prilog „ad libitum“ pridal. Poje se pri izpostavljanji (expositio) sv. R. Telesa. — Po odpetem „Genitori“, ter danem blagoslovu (reposito Ss. Sacramento) pa se poje št. 24.

Razne reči.

— V š. Hipolitu na Avstrijskem so zborovali 12. in 13. septembra pevovodje in učitelji tamošnje škofije o reformi cerkv. glasbe. Sklenili so, visoko čast škofijstvu izročiti resolucijo, v kateri zbrani izražajo nujno željo, naj se duh. pastirjem živo priporoči: da se ustanové pevske šole, iz cerkev odstranijo veršéči instrumenti, obiskujejo napredovalni kurzi za pevovodje in organiste, da se goji dobro orgljanje in cerkveno petje, posebno pa gregorijanski koral in večglasno liturgično petje. —

— Kakor „*Flieg. Bl. f. kath. Kirchenmusik*“ poročajo, bodo tudi v Mehliniji napravili šolo za cerkv. glasbo. Pokrovitelji ji bodo kardinal nadškof Mehlinski in drugi belgijski škofje; vodil pa jo bode M. J. Lemens. Podučevanje se začne 2. jan. 1879. Predmeti bodo ti-le: Veronauk, liturgija, latinščina, koral, orglje, glasovir, nauk o harmoniji in skladbi, kontrapunkt in fuga. — Konec programa, ki z navdušenjem popisuje vzvišenost cerkv. glasbe, učencem naznanja namen te šole s sledečimi besedami: Kadar bodete peli, kakor bi bil slikal „angelski brat“ (Fra Angelico), ako bi mu bil mogel njegov vek dati Rafaelovo paléto, ali kakor bi bil slikal Rafael, ako bi bil mogel v svojih persih ohraniti ideal angela iz Fiesole; potem in le potem Vam bode mogoče stopiti na kor naših stolnic. Palico pevovodije pa Vam bode v roko stisnila enoglasna želja pobožnega ljudstva tadaj, kadar bode v vaši osebi dovršen mož umetnije v moži cerkve, in mož cerkve v moži umetnije. — V resnici, to je ideal, ki se tirja: un éminent artiste dans un chrétien fervent, izversten umetnik v navdušenem kristjanu. Da se doseže ta ideal, ustanovimo svojo šolo, šolo umetnije, ter jo postavimo pod senco cerkve, prav blizo večne luči svetišča božjega.

— V Sursee-u (Luzern na Švicarskem) je bila letos reforma cerkv. glasbe predmet konferencije kantonskih duhovnikov. Tu je vpričo preč. g. škofa Evgenija profesor Portmann temeljito in jako mikavno govoril o konferenčnih tezah: Zadostuje li dosedanje petje pri službi božji cerkvenim postavam? Kako se more to petje v smislu in duhu sv. cerkve zboljšati? Sad govora je bil ta, da so se enoglasno sprejeli 4 predlogi: 1) Naj se vpelje latinsko petje, 2) naj se vpeljejo koralne knjige; 3) naj se ustanovijo društva za cerkv. glasbo in 4) šola za organiste. Tudi je bilo sklenjeno, preč. gosp. škofu prošnjo predložiti: naj zapove cerkvam, da si nakupijo koralnih knjig, in naj jim priporoči pevske knjige P. Mohr-a.

Povsod se giblje, povsod se dani; in le pri nas naj bi spali in smerčali naprej, kakor nekateri želijo in zahtevajo? — Nikakor ne!

— Ker bode leto kmalu poteklo in morda kak bralec Cecilijanec še nima koledarja za l. 1879, (in ako bi ga tudi že imel), naj mu bode živo priporočen Haberl-ov „*Cecilien-Kalender*“ ki se pri bukvarjih dobiva po 1 m. 50 vin. t. j. 90 kr. Kakor prejšnja leta je tudi letos jako bogat mnogoverstne cerkveno-glasbine tvarine. Mi zaznamovamo le članke o Palestirini (Haberl), cerkvena določila (Kornmüller), o sv. Ceciliji (po Guéranger-u), o liturgiji (Zaberl), — vse zanimivo in koristno. Raznu tega nahajamo še marsikaj lepega, kar je pojasnjeno z besedo in podobami.

Čč. gospodom udom „Cecilijinega društva“ naznanimo, da se jim bode v kratkem poslalo društveno darilo za l. 1878. „*Ordinarium missae, sive cationes missae communes pro diversitate temporis et festorum per annum excerptae ex graduali Romano, quod curavit s. Rituum Congregatio*“.

Visoki pomen in ceno te liturgične knjige razlagati, bilo bi res odveč. Komur je le količkaj znana zgodovina sv. liturgije in cerkvene glasbe, vé jo ceniti po njeni vrednosti in potrebi.

Naročilo se je tudi nekoliko iztisov „*Organon comitans*“, zl. dr. Fr. Witt., t. j. knjiga, ki obsega spremljevanje z orgljami vsega tega, kar ima „*ordinarium missae*“ enoglasno. Dobiva se pri vredništvu našega lista po 1 for. 40 kr.

Ob enem prosimo one čč. gg. ude, ki še niso plačali letnine za 1878. l., naj blagovolijo poslati jo društvenemu blagajniku, g. Ž. Bohinc-u, kn. škof. kaplanu.

Pridana je listu 8. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik muzik. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.

